

Złodzieje buldożerami niszczą starożytne stanowiska

24 lutego 2024

W Afganistanie systematycznie niszczy się buldożerami dziesiątki stanowisk archeologicznych, donoszą naukowcy z University of Chicago. Zniszczenia dokonywane są, by ułatwić plądrowanie stanowisk. Amerykańscy naukowcy zauważyli na zdjęciach satelitarnych, że niszczone są m.in. stanowiska z końca epoki brązu i początku epoki żelaza. Niektóre z nich mają ponad 3000 lat. Wiele zniszczeń odnotowano w regionie Balkh, który w starożytności stanowił serce Baktirii.

Baktria odgrywała ważną rolę w latach ok. 600 p.n.e. – 600 n.e. jako miejsce, gdzie spotykał się Wschód z Zachodem, dochodziło do wymiany handlowej, przepływały idee artystyczne i religijne. Baktrię podbił w VI wieku p.n.e. władca Persów Cyrus Wielki i przez 200 lat pozostawała ona pod władzą Achemenidów. Została im odebrana przez Aleksandra Wielkiego, a po jego śmierci stała się niezależnym państwem, które z czasem rozszerzyło swoje posiadłości w kierunku Indii. To grecko-indyjskie królestwo w szczycie swej potęgi obejmowało niemal cały Afganistan, duże części Azji Środkowej i Pakistanu. To stamtąd kultura hellenistyczna promieniowała i miała znaczny wpływ na kultury Azji Środkowej i Indii. Koniec rządów Greków w Baktirii położyły najazdy Saków i Kuszanów w II wieku n.e. To z Baktirii pochodziła żona Aleksandra Wielkiego, Roksana, i to tam urodził się Zaratustra, jedna z najważniejszych postaci w dziejach religii.

Eksperci z Center for Cultural Heritage University of Chicago udokumentowali przez lata ponad 29 000 stanowisk archeologicznych na terenie Afganistanu. Teraz obserwują, jak niektóre z nich są niszczone. Są one zrównywane z ziemią za pomocą buldożerów, a następnie rozkopuje w poszukiwaniu zabytków i kosztowności. W latach 2018–2021 zniszczono co

najmniej 162 stanowiska. Dosłownie zniknęły one w oczach w tempie jednego tygodniowo. Po przejęciu władzy przez Talibów ciągle trwa niszczenie 37 z nich. Nie wiemy, niestety, co mogli znaleźć złodzieje. Większość z tych stanowisk była jedynie wstępnie udokumentowana. Wiemy na przykład, że były to wzgórza, pod którymi prawdopodobnie istniały osady czy budynki, pozostałości fortyfikacji, systemów kanałów czy karawanserajów.

Niecałe 100 kilometrów od miejsc, gdzie prowadzona jest intensywna grabież, znajduje się Tillya Tepe, gdzie w 1978 roku znaleziono baktryjski złoty skarb, składający się z 20 000 przedmiotów.

Niszczenie historii trwa w Afganistanie od lat. Dokonują go ludzie na tyle bogaci i wpływowi, że mogą wynająć sprzęt budowlany i nikt im nie przeszkadza. Trudno powiedzieć, jaki udział mają w tym talibowie. Pamiętajmy, że w 2001 roku zaszokowali świat, wysadzając w powietrze dwie starożytne posągi Buddy w Bamianie. Po powrocie do władzy w 2021 roku zapowiedzieli, że będą szanowali dziedzictwo kulturowe kraju. Teraz zaprzeczają, by dochodziło do niszczenia stanowisk archeologicznych, a gdy zostają im przedstawione dowody w postaci zdjęć satelitarnych, twierdzą, że wysyłają na miejsce ludzi i zapewniają, że nic takiego nie miało miejsca. Trudno powiedzieć, dlaczego zaprzeczają faktom. Warto jednak zauważyć, że niszczenie i grabież stanowisk archeologicznych trwa jeszcze od czasów poprzednich rządów, popieranych przez państwa zachodnie.

Autorstwo: Mariusz Błoński

Na podstawie: BBC.com

Źródło: KopalniaWiedzy.pl